

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р. Людмила Бойкова Дикова

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„доктор ”

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика

Автор: Людмила Жданова

Тема: „МЕТОДИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ЗАПЛАХИ В ОСИГУРЯВАНЕТО НА ИКОНОМИЧЕСКАТА СИГУРНОСТ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ОТ ЛОЗАРОВО-ВИНАРСКИЯ СЕКТОР НА УКРАИНА”

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 261 от 27.06.2023 г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси проф. д.ю.н. Борис Велчев съм определен(а) за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема **„МЕТОДИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ЗАПЛАХИ В ОСИГУРЯВАНЕТО НА ИКОНОМИЧЕСКАТА СИГУРНОСТ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ОТ ЛОЗАРОВО-ВИНАРСКИЯ СЕКТОР НА УКРАИНА”** за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика. Автор на дисертационния труд е Людмила Жданова - докторант към катедра Финанси, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“.

Предадените от Людмила Жданова комплект материали на електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ (автобиография, копие на дипломи, дисертация, списък с приноси, автореферат, списък с публикации, презентация, заповед за определяне на научното жури).

Докторантът е приложил една монография и две публикации.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Кандидатът има подходящо образование и трудов опит за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Структурата и обемът на дисертационния труд се предопределят от целта, поставените задачи и логичната последователност на провеждане на изследването. Дисертационният труд се състои от увод, три глави, включващи 9 раздела, заключение, 17 таблици, 30 фигури и 3 приложения. Списъкът на използваната литература съдържа 322 заглавия.

Така представения дисертационен труд ми дава основания да приема, че дисертационният труд на докторанта съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Дисертационният труд показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната научна област и способности за самостоятелни научни изследвания.

4. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приемам формулираните от кандидата приноси както следва:

Научни резултати:

- обоснована е амбивалентността на факторите за икономическата сигурност на лозаро-винарските предприятия, което позволява те да бъдат разглеждани не само в контекста на негативното им влияние, но и от гледна точка на позитивния тласък, който дават за развитието на субектите в сектора с оглед повишаване равнището на тяхната резилентност;

- разработен е механизъм за осигуряване на икономическата сигурност на предприятията от винената индустрия в системата за осигуряване на националната сигурност: 1) с вграден инструментариум за риск мениджмънт, в който една от ключовите позиции в управлението на рисковете заема концепцията за риск апетита, и 2) с интегрирана система за реактивност и резистентност като системи за реагиране на заплахи и опасности от различен тип и мащаб;

- разгледана и оценена е ролята на комплексния подход към оценката на вероятността за обявяване в несъстоятелност на предприятията от винената индустрия, който се базира

върху интегрирано изчисляване на вероятността за обявяване в несъстоятелност по метода на Алтман, метода на Тафлер и метода на Савицка.

Научно-приложни резултати:

- с цел максимално използване и увеличаване на стратегическия потенциал на уникалните сортове грозде, характерни единствено за Украйна, се предлага създаване на Център за разсадна дейност, който да включва научни лаборатории, отдел за експериментална биотехнология, специални помещения за отглеждане на лозов посадъчен материал и съхранение на лози, лекционни и дегустационни зали, както и хранилище за вино и енотека.

- предлага се концепция за механизъм за държавно стимулиране на безопасното развитие на производителите на стоки от лозаро-винарския сектор на Украйна, която е изградена въз основа на същността на стратегическото управление и планиране като ориентири за постигане на икономическа сигурност на стопанските субекти;

- разработена е въз основа на добрите чуждестранни практики като бенчмаркинг и е предложена за внедряване комплексна система за контрол на качеството на лозарството и винарството, като са открити основните елементи от взаимовръзката им с осигуряването на икономическата, включително финансовата, сигурност;

- предложена за внедряване е система за класификация на украинските вина с прилагане на система за контрол на качеството въз основа на авангардните европейски технологии за следните 3 групи: I група качество – „украинско вино“ (семпли вина, купажни вина, както и вина без отлежаване); II група качество – „вина с означено географско указание“ (регион); III група качество – „вина със защитено географско указание“ или ЗГУ (произведени в конкретни малки региони; вина от местности със собствен тероар, вина от местности със собствени сортове и собствен стил на винопроизводство).

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът е приложил една монография и две публикации.

Публикациите са по темата на дисертационния труд и като цяло позволяват да се получи прецизен фокус върху акценти от дисертационния труд и дават необходимата публичност на научните приноси и на авторските постижения и допълват развитието на научната теория в тази проблематика.

Към момента на изготвяне на Рецензията няма информация, която да дава основание да се поставя под съмнение автентичността на представените за разглеждане дисертационен труд и научни публикации.

Прегледът на дисертационния труд показва, че той е резултат на лично участие, използваните източници коректно са цитирани и не откривам плагиатство.

6. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Научните публикации по темата на дисертационното изследване са в достатъчен обем и притежават неоспорими изследователски достойнства.

С представените публикации и с дисертационния си труд кандидатът изпълнява националните минимални изисквания, залегнали в Закона за развитието на академичния състав в Р България и Правилника за неговото прилагане за придобиване на ОНС „доктор“ в професионалното направление 3.8. Икономика.

7. Автореферат

Авторефератът е изготвен в съответствие с добрите академични практики и коректно отразява в сбит вид същността на дисертационния труд.

Авторът има научни публикации по темата на дисертацията. Текстът на автореферата отразява напълно съдържанието и съответства на тезите, развити в дисертацията.

8. Критични забележки и препоръки

Нямам критични бележки върху дисертационния труд, а по-скоро препоръка: възможно е на следващ изследователски етап да се разшири обхвата на изследването.

Препоръчвам представяне на резултатите и в специализирани международни издания с ИФ/ИР, което ще позволи по-висока видимост на научните резултати и ще създаде условия за по-интензивна цитируемост.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният за разглеждане дисертационен труд представлява актуално научно изследване. Той отговаря напълно на изискванията към подобен род научни разработки и притежава безспорни научни качества. Публикациите по темата допълват образа на кандидата като задълбочен специалист със сериозни познания от практиката, които тя съчетава с отлично познаване на съществуващата към момента теория в областта на избраната от нея тема.

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания(та) на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Пра-

вилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че докторантът Людмила Жданова **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на Людмила Жданова в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика, докторска програма: „Финанси, застраховане и осигуряване“.

31.08.2023 г.

Рецензент: доц. д-р Людмила Дикова